

Batxillerat o FP? Aplica les cinc fases a la teua decisió real

Cada alumne aplica el procés de cinc fases a la decisió més important del curs: què estudiar l'any que ve. Construïx una matriu ponderada amb tres alternatives mínim i argumenta per escrit la seua decisió.

DURADA

60 min · 1 sessió

AGRUPAMENT

individual + parelles per a revisió creuada

UNITAT 4

Com prenem decisions

MATERIALS

- Plantilla de matriu de decisió impresa (una per alumne) o full de càlcul
- Bolígraf i quadern
- Calculadora (el mòbil val)
- Opcional: fullets o webs de Batxillerat i FP del centre o la zona

ENCAIX CURRICULAR · Sabers C.1, C.2, C.3, C.4, C.5 · Comp. específiques CE4, CE8 · Comp. clau CPSAA, CE, STEM

Plantejament

Acabem de veure el procés de cinc fases a la unitat: **definir, generar, criteris, analitzar, decidir**. Hui aplicareu este procés a la decisió real més important que haureu de prendre este curs: **què estudiar l'any que ve**.

No és un exercici teòric. El full que ompliu hui és vostre. Vos el podeu emportar a casa, revisar-lo amb la vostra família i tornar a obrir-lo al maig quan toque matricular-se. La idea no és que decidiu hui de forma definitiva: la idea és que **el procés quede ordenat** perquè la decisió final, quan arribe, no es prenga per inèrcia.

Avís important: no hi ha resposta correcta universal. La matriu no decidix per vosaltres. Vos obliga a comparar les opcions amb la mateixa vara i a donar pes explícit a allò que de veritat vos importa.

Objectius didàctics

- Aplicar el procés de cinc fases a una decisió personal real.
- Construir una matriu de decisió ponderada amb almenys tres alternatives i cinc criteris.
- Justificar per escrit una decisió raonada distingint arguments racionals i emocionals.
- Identificar almenys un biaix cognitiu propi que estiga afectant la decisió.

Passos

- 1. Fase 1 — Definix la decisió (5 min).** A la part superior de la plantilla, escriu **una sola frase** que incloga: què tries, quan has de decidir-ho i quines restriccions reals tens (diners, distància, transport, allò que la teua família espere). Exemple de mal plantejament: “*Què faig amb la meua vida?*”. Exemple de bon plantejament: “*Què estudie el curs 2026-2027, sabent que he de matricular-me abans del 30 de juny, que visc a X i que a casa esperen que continue estudiant?*”.
- 2. Fase 2 — Genera almenys tres alternatives (10 min).** A la columna esquerra de la matriu, escriu **almenys tres** alternatives reals. Si només se t'ocorren dos, **força una tercera** encara que semble

rara. Possibilitats a considerar: Batxillerat de Ciències, Batxillerat d'Humanitats i CCSS, Batxillerat General, una FP de Grau Mitjà concreta (especificar família professional), repetir 4t si et veus just, pausa d'un any (treballar, viatjar). No has d'avaluar les sis: tria almenys tres que siguin realistes per a tu.

3. Fase 3 — Establix criteris i ponderacions (10 min). A les columnes superiors, escriu **cinc criteris** i dona a cadascun un **pes de l'1 al 5** segons quant t'importa. Criteris suggerits: *interés real per la matèria, eixides que obri, dificultat / càrrega de treball, distància i cost de transport, allò que opina la meua família*. Pots substituir algun per un altre que t'importe més (gent amb qui coincidiràs, pràctiques reals, etc.), però **abans de mirar les alternatives**. Si decidixes els pesos després, t'estaràs enganyant.

4. Fase 4 — Analitza amb la matriu ponderada (20 min). Per a cada cel·la de la matriu, puntua l'alternativa contra el criteri de l'1 al 5 (1 = molt malament, 5 = molt bé). Després, **multiplica cada nota pel pes del criteri** i suma la fila. Eixa suma és la puntuació ponderada de cada alternativa. La fórmula per fila és:

$$\text{Total alternativa} = \sum (\text{nota} \times \text{pes})$$

Exemple amb tres alternatives i cinc criteris (pesos de l'1 al 5 entre parèntesis):

ALTERNATIVA	INTERÉS (5)	EIXIDES (4)	DIFICULTAT (2)	DISTÀNCIA (3)	FAMÍLIA (1)	TOTAL PONDERAT
Batx Ciències	4 (×5=20)	5 (×4=20)	2 (×2=4)	5 (×3=15)	5 (×1=5)	64
FP GM Informàtica	5 (×5=25)	4 (×4=16)	4 (×2=8)	3 (×3=9)	3 (×1=3)	61
Batx General	3 (×5=15)	3 (×4=12)	4 (×2=8)	5 (×3=15)	4 (×1=4)	54

5. Fase 5 — Decidix, identifica un biaix i escriu el compromís (10 min). Al revers del full, respon a tres preguntes per escrit:

- **a)** Mira la columna *Total ponderat*. Coincidix l'alternativa guanyadora amb allò que et deia la intuïció abans de començar? Si coincidixen, explica per què. Si no coincidixen, **de què et fies més, de la matriu o de la intuïció, i per què?** (No hi ha resposta correcta: tant la matriu com l'emoció són informació vàlida.)
- **b)** Identifica **almenys un biaix** de la unitat (ancoratge, confirmació, cost enfonsat, biaix del present) que cregues que està actuant sobre la teua decisió. Explica com en dos línies.
- **c)** Escriu una frase de compromís: *“El meu primer pas concret, abans del pròxim divendres, serà ____”* (per exemple: parlar amb l'orientador, visitar el centre X, demanar cita amb un professor de la modalitat Y, llegir el pla d'estudis de Z).

Revisió creuada per parelles (al final de la sessió)

Si queda temps, intercanvia la matriu amb un company. La teua tasca: **buscar almenys un biaix o un error** a la seua matriu, no per a jutjar la decisió, sinó per a verificar que el procés està ben fet.

Preguntes guia: els criteris es van triar abans que les puntuacions? Hi ha almenys tres alternatives reals? Les puntuacions semblen coherents? Falta una opció òbvia?

Criteris d'avaluació

CRITERI	DESCRIPCIÓ	PES
Pregunta ben definida	La frase de la fase 1 inclou què, quan i restriccions reals	15 %

Tres alternatives o més	Hi ha almenys tres opcions reals, no només Batx vs. FP	15 %
Criteris ponderats abans de puntuar	Els pesos estan escrits abans que les notes i són coherents amb l'alumne	20 %
Matriu calculada correctament	Les multiplicacions i sumes són correctes	15 %
Anàlisi racional vs. emocional	La resposta (a) compara matriu i intuïció sense descartar-ne cap	15 %
Identificació d'un biaix propi	La resposta (b) nomena un biaix de la unitat i l'aplica al seu propi cas	10 %
Compromís concret	La resposta (c) descriu un primer pas amb termini i verb d'acció	10 %

Discussió final

Allò important no és que la matriu decidisca per vosaltres. Allò important és que, quan arribe juny i calga signar la matrícula, **sapigueu per què vau triar allò que vau triar** i no pugueu dir “no ho sé, em vaig deixar portar”. L'objectiu del curs és que la decisió la prengueu a propòsit, no per inèrcia.

Recordatori clau de la unitat: la majoria de decisions acadèmiques són **més reversibles del que semblen**. Començar Batxillerat i passar a FP al final de primer passa cada any. Començar FP i passar després a la Universitat també és legal. Esta decisió mereix anàlisi seriosa, sí, però també mereix la tranquil·litat de saber que un primer pas equivocat es pot corregir.

Variants i extensions

- **Variant amb full de càlcul:** traslladar la matriu a Google Sheets o Excel i fer una anàlisi de sensibilitat: canvia la decisió si puge el pes d'“interés” de 5 a 4? I si baixa “distància” de 3 a 1? Això ensenya que xicotets canvis de pesos poden invertir el resultat, i per això els pesos es trien abans de mirar.
- **Connexió amb la Unitat 5:** revisar la matriu després de cartografiar a fons el sistema educatiu. Les alternatives solen multiplicar-se quan un s'assabenta de l'oferta real.
- **Variant amb família:** emportar-se la matriu a casa, omplir-la amb un familiar i comparar els pesos propis amb els que eixa persona posaria. Quasi sempre revela diferències interessants sobre què s'està prioritant sense haver-ho fet explícit.